

Ook geeft hij als "pleniperez", dit is gevolmachtigde, de heren ANDRIES en DIERICKSEN. Als dekens van de Gilde noemt hij Jacques VAN VOORDE, MAETENS en zichzelf LA MEER.

Hij vermeldt de realisaties van de Gilde in de afgelopen drie jaren, een nieuw brandglas in de kerk en een altaar dat ze lieten schilderen "of hij van marbel waer". Om te besluiten geeft hij zijn vrienden de winkeliers nog wat goede raad.

Bron : Rijksarchief Brugge. Brugse Vrije nr. 15799.

(1) Tijdschrift De Plate jg. 1973. Lijst van de Oostendse burgemeesters.

SCHRIJVERS AAN ZEE (3)

door Emiel SMISSAERT

In de rij van auteurs die de visserij van De Panne in hun oeuvre verwerkten, duikt de schrijver Fred Germonprez op (14), geboren in De Panne zelf op 30 december 1914 als vierde kind van een Nieuwpoortse griffier. Het oorlogsgeweld had het gezin uit Nieuwpoort naar De Panne verdreven. Na het voltooien van de Grieks-Latijnse humaniora fungeerde Germonprez als secretaris van de Commissie van Openbare Onderstand (COO) te Nieuwpoort tot 1946. Daarna was hij jarenlang journalist-redacteur van het dagblad Het Volk te Kortrijk, waar hij nu nog woont. De Westhoek en de zee bepalen voor een deel de thematiek van o.m. Kinderen van de zee (1938), De westkust onder vuur (1941), Iseland, Iseland (1950) en Kaper Jan Bart (1956). Heel wat van zijn romans werden vertaald en vonden ruime verspreiding in Oost-Europa. In 1973 werd Iseland, Iseland door Karel Willems tot een toneelstuk bewerkt. In december 1986 bracht de toneelkring Kink Kank Hoorn uit De Panne dit succesvolle vissersepos, in een nieuwe toneelbewerking van Harry van der Noot, voor het voetlicht. Bij die gelegenheid is Fred Germonprez door het gemeentebestuur van De Panne aangesteld als "ereburger" (15).

Ook in onze eigentijdse jeugdliteratuur duiken de vissers van De Panne op. Johan Ballegeer, die zelf uit een vissersfamilie stamt, is de auteur van het bijzonder geslaagde Geen meiden aan boord (1986) dat aansloeg bij een ruim, jeugdig publiek. Het is het verhaal van het meisje Marjanne uit De Panne en het boek kreeg ook de toekenning van diverse prijzen literaire erkenning (16).

Maria-Elisabeth Belpaire (1853-1948), in haar tijd een dame met heel wat invloed in de letteren en met veel moreel gezag, had tijdens de Eerste Wereldoorlog een villa, de Swiss Cottage, in De Panne. Ze werd een trefpunt voor allerlei Vlaamse artiesten en intellectuelen zoals August van Cauwelaert (1885-1945), Paul de Mont (1895-1950) en Filip de Pillecyn (1891-1962) wiens bekende novelle Monsieur Hawarden (1934) de tand des tijds trotseerde.

"Als kind", vertelt Hubert Lampo (°1920), "was een verblijf aan zee voor mij het vertoeven in een droomwereld". In zijn kindertijd en vroege adolescentie kwam hij samen met zijn ouders de vakantie doorbrengen in De Panne, waar de zusters van zijn vader (tante Kristien in Hermione betrapt uit 1962) een bescheiden familiepen-sion had. "Alles in genoemd boek stemt met de werkelijkheid overeen. Het liefdesavontuur is (grotendeels) verzonnen". Dergelijke vakantieverblijven varieerden tussen twee en vier weken en nu nog rijdt

Hubert Lampo, wanneer hij daar in de buurt is, graag eens langs De Panne. "Als ik later minder naar zee gegaan ben, is dit hieraan te wijten, dat ik geen 'vakantiemens' ben : ik voel mij doodongeluk- kig als ik niet kan werken of intens aan sightseeing kan doen. Wél word ik in Koksijde gefascineerd door de abdij Ter Duinen, om vele redenen voor mij een boeiend apport tot de Vlaamse fantas- tiek". De abdij komt trouwens terloops ter sprake in zijn roman Zeg maar Judith (1983) en in een (nog) onuitgegeven scenario Flan- dria Fantastica dat voor de cineast Harry Kümel geschreven is maar niet gerealiseerd werd (17).

Nog tot de Westkust wordt Nieuwpoort gerekend, dat twee woonkernen omvat : Nieuwpoort-Stad, ongeveer drie kilometer landinwaarts, en Nieuwpoort-Bad, aan zee en gedeeltelijk langs de havengeul gelegen. Deze badplaats is pas in 1864 ontstaan, op een zandig terrein dat tot het grondgebied Oostduinkerke behoorde; in 1949 werden Nieuwpoort-Bad en Nieuwpoort-Stad samengevoegd.

De Literaire gids voor West-Vlaanderen (1985), uitstekend en met kennis van zaken samengesteld door Fernand Bonneure, steekt vol interessante gegevens over de Westvlaamse steden en gemeenten en de diverse badplaatsen van de Belgische kust. Nieuwpoort wordt daarin uitvoerig behandeld en wij verwijzen graag voor vele wetens- waardigheden naar zijn studie.

Hier beperken wij ons tot enkele hoofdfiguren, vooral uit de streek zelf. Vermelden we eerst Juul Filliaert (1890-1948) met De beiaard van Nieuwpoort en De dood van Nieuwpoort.

Dichter in de tijd leeft en werkt Maria Vlaminck (°1917) die in 1963 debuteerde met de roman Vierboete. Zij heeft een grote historische belangstelling en schenkt aandacht aan de psychologie van haar personages. Haar werk over Het beleg van Nieuwpoort (1977) werd bekroond. De monografie Tussen zeezand en stadsrand neemt haar leven en haar werk onder de loupe.

Dat Abraham Hans (1882-1939) heel wat geschreven heeft is wijd en zijd bekend. Dat hij een boekje wijdde aan De heks van Nieuw- poort is wellicht een netelige quizvraag... Even weinig bekend is het feit dat aan de binnenkant van de "kooi" rondom het ruiters- standbeeld van Koning Albert I Nederlandstalige verzen van August van Cauwelaert en Franstalige verzen van Maurice Gauchez staan gebeiteld.

En Karel Jonckheere duikt hier weer op : hij was jarenlang verbon- den aan de Middelbare Jongensschool van Nieuwpoort !

Ook de dichter Mark Braet (°1925) is van de IJzerstad afkomstig. Hij woont nu in Brugge en is redacteur van het literaire tijds- schrift Kruispunt.

De dichter Hedwig Speliers (°1935) is niet weg te denken uit het literaire landschap, niet alleen door zijn lyriek maar ook door twee vinnige essays over het fenomeen en de mythe "Streuvels". Te Nieuwpoort-Bad woont de schrijfster Chris Yperman (°1935), de echtgenote van de beeldhouwer Roel D'Haese. Zij verwierf bekend- heid met de korte roman, Een heel klein scheepje (1959), waarin zij op poëtische wijze de pogingen van jongeren om zich aan hun zinloos bestaan te ontworstelen schetst.

Noten

(1) Artiestenwandelpad : uitgave gemeente Koksijde, 5de druk : 1987.

(2) In : Vlaanderen o welig huis (1962). Geciteerd in (1), p. 2.

- (3) In : Over Willem Elsschot : beschouwingen en interviews (1982), onder redactie van A. Kets-Vree, p. 34.
- (4) Godgaf Galle : Gids voor Veurne-Ambacht (1981), p. 79.
- (5) Brief Marcel Coole d.d. 30 mei 1988.
- (6) Voor meer details, zie : brochure Artiestenwandelpad (tekst : Bert Bijmens), passim.
- (7) In : Ingrid Van de Weijer : Al mijn dagen : dagboeken en archief Felix Timmermans (Wommelgem, 1986), p. 68 en 70.
- (8) Lia Timmermans : Mijn vader (Herdruk) (Wommelgem, 1986), p. 113.
- (9) Brochure Felix Timmermans-herdenking : 1886-1986, te Oostduinkerke (Koksijde, 1986), passim.
- (10) José De Ceulair, Kroniek van Felix Timmermans : 1886-1947 (Brugge, 1972), p. 113.
- (11) Naar aanleiding van de Timmermansherdenking in Oostduinkerke (zie verder).
- (12) Lia Timmermans, o.c., p. 114.
- (13) Vrij naar : N.A. : De Panne, vissersdorp : in straatnamen, kunst en literatuur (dagblad Het Volk, 15-16 oktober 1987). Alsook : Albert Westerlinck : Hulde aan Conscience : Conscience van binnen uit gezien (in : "Dietsche Warande en Belfort", 1983, p. 266-281).
- (14, 15 en 16) N.A. : De Panne, vissersdorp : passim.
- (17) Brief Hubert Lampo, d.d. 20 mei 1988.

MONUMENTEN, BEELDEN & GEDENKPLATEN TE OOSTENDE

door Norbert HOSTYN

XLIX - MONUMENT VETERANEN KONING LEOPOLD III

Op woensdag 27 mei 1987 aan de Verenigde Natieslaan, ter hoogte van het Vuurkruisenplein onthuld door Schepen D. VERMEERSCH.

Over de esthetische waarde van dit monument hebben we - en niet wij alleen - heel wat bedenkingen.

Het geheel lijkt wel een samenraapsel van recuperatieelementen : de rijke marmers en andere dure steensoorten zijn percies (!) restanten van het oude kursaal. En het resultaat wat ermee bekomen is kan misschien het best omschreven worden als een prijsbeker van biljart of duivemelkerij die per ongeluk onder de "snelgroeier" van Professor Barrabas (u weet wel, die van Suske en Wiske) is gesukkeld.

Lit. : o.m. Laatste Nieuws, 2 juni 1987 (editie West-Vlaanderen), p. 14.
 Het Nieuwsblad, 2 juni 1987.
 De Zeewacht, 5 juni 1987.

* * *

XLX - DIORIET ZUIL MET TAMIL-OPSCHRIFTEN

Over dit "monument" verscheen in 1987 een artikel buiten deze tekst door L. DEWULF (1987/75) met aanvullingen door J.B. DREESSEN (1987/130-131).

* * *

XLXI - PLAKET LÉANDRE VILAIN (SS. PETRUS & PAULUSKERK)

Hiervoor verwijzen we naar het artikel van Ann CASIER over Leandre VILAIN, in haar reeks "Oostendse Muziekgeschiedenis". (De Plate 1989/103).